

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 313/2018-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 16. mája 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Miroslava Duriša a Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti ASBIS SK, spol. s r. o., Tuhovská 33, Bratislava, zastúpenej Malata, Pružinský, Hegeduš & Partners, s. r. o., Prievozská 4/B, Bratislava, v mene ktorej koná advokát JUDr. Milan Malata, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s porušením čl. 1 ods. 1 a čl. 144 Ústavy Slovenskej republiky a namietaného porušenia práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Sžh 2/2016 z 23. novembra 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti ASBIS SK, spol. s r. o., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. marca 2018 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti ASBIS SK, spol. s r. o., Tuhovská 33, Bratislava

(ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s porušením čl. 1 ods. 1 a čl. 144 ústavy a namietaného porušenia práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Sžh 2/2016 z 23. novembra 2017 (ďalej len „napadnutý rozsudok“).

Zo sťažnosti a z príloh k nej priložených vyplýva, že Protimonopolný úrad Slovenskej republiky (ďalej len „protimonopolný úrad“) rozhodnutím č. 2014/KH/1/1/2012 z 2. júna 2014 rozhodol tak, že konanie sťažovateľa a ďalších účastníkov *„spočívajúce v dohode o priamom alebo nepriamom určení ceny tovarov prostredníctvom zavedenia manipulačného poplatku vo výške 1,-EUR bez DPH je dohodou obmedzujúcou súťaž“*, za čo bola sťažovateľovi uložená pokuta vo výške 2 062 857 €. Proti rozhodnutiu protimonopolného úradu podal sťažovateľ rozklad, o ktorom rozhodla Rada Protimonopolného úradu Slovenskej republiky (ďalej len „žalovaný“) rozhodnutím č. 2015/KH/R/2/010 z 31. marca 2015 tak, že rozklad zamietla a rozhodnutie protimonopolného úradu z 2. júna 2014 potvrdila.

Sťažovateľ podal Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) žalobu podľa § 247 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorou sa domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného. Krajský súd o žalobe sťažovateľa rozhodol rozsudkom č. k. 1 S 131/2015-146 zo 17. marca 2016 tak, že zmenil rozhodnutie žalovaného v časti výroku, ktorým bola sťažovateľovi uložená pokuta tak, že sťažovateľovi ukladá pokutu vo výške 206 287,70 € s tým, že *„potrestanie žalobcu bolo neprimerané, a to hlavne pri zohľadnení výšky majetkového prospechu žalobcu. Zároveň uviedol, že uloženie sankcie zjavne nezodpovedajúcej povahy a závažnosti správneho deliktu je v rozpore s čl. 1 ods. 1 a čl. 50 ods. 6 Ústavy Slovenskej republiky. V konaní podľa názoru súdu nebola preukázaná vyššia miera negatívnych dôsledkov konania žalobcu, a to s ohľadom na závažnosť, ako aj dĺžku protiprávneho konania. Z uvedených dôvodov Krajský súd v Bratislave ako súd prvého stupňa považoval uloženie pokuty vo výške 0,1 %*

obratu za primerané okolností prípadu, najmä dĺžke konania a súčasne aj zodpovedajúce požiadavke generálnej prevencie. “.

Proti rozsudku krajského súdu podal žalovaný odvolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd napadnutým rozsudkom tak, že zmenil rozsudok krajského súdu a sťažovateľovi uložil pokutu vo výške 1 031 428 €.

Sťažovateľ namieta, že najvyšší súd v napadnutom rozsudku interpretoval právne normy v súvislosti s rozhodovaním o výške pokuty ústavne nekonformne a rozsudok nedostatočne odôvodnil. Sťažovateľ poukazuje na to, že najvyšší súd bez náležitého odôvodnenia prevzal argumentáciu protimonopolného úradu rozhodujúcu pre určenie výšky pokuty *„bez toho, aby sa v tejto súvislosti vysporiadal s argumentom žalobcu uvádzaným už v žalobe podanej voči Rozhodnutiu Rady Protimonopolného úradu, t. j. že pri ukladaní pokuty mal správny orgán vziať do úvahy skutočnú dĺžku trvania porušenia zákona“.*

Podľa sťažovateľa z rozhodnutia protimonopolného úradu a napadnutého rozsudku najvyššieho súdu vyplýva, že pri určovaní pokuty bolo vzaté do úvahy obdobie jedného roka, keďže pri porušení zákona do jedného roka *„nedochádza z titulu dĺžky trvania porušenia zákona k úprave sumy pokuty určenej na základe závažnosti, čo má vyplývať z Metodického pokynu vydaného Protimonopolným úradom SR. ... žalobca sa mal dopustiť porušenia zákona v trvaní od 14. 02. 2013 do 15. 04. 2013, t. j. v maximálne v trvaní doby dvoch mesiacov. Vzhľadom na uvedenú skutočnosť žalobca v konaní pred súdom namietal, že výška pokuty, pri ktorej určeni bolo do úvahy zobrať obdobie porušenia zákona v trvaní 1 roka, je určená v rozpore so zákonom. Ako už bolo uvedené, Najvyšší súd Slovenskej republiky sa však bez akéhokoľvek odôvodnenia v tejto súvislosti stotožnil s odôvodnením Protimonopolného úradu SR a s týmto argumentom žalobcu ako účastníka konania sa vôbec nevysporiadal napriek tomu, že žalobca v podanej žalobe rozporoval možnosť aplikácie Metodického pokynu. “.*

Sťažovateľ považuje za arbitrárny právny záver najvyššieho súdu, podľa ktorého pokuta na úrovni 1% z obratu je pokutou na dolnej hranici zákona. Vychádzajúc zo znenia

právnej normy, tento záver nemá „oporu v zákone a v uvedenom prípade ide o svojvoľný a ničím nepodložený záver.

Pokiaľ by mal zákonodarca zámer stanoviť dolnú hranicu, pod ktorej úroveň by uloženie pokuty nebolo možné, urobil by tak jednoznačnou formuláciou tak, ako to je zákonom stanovené vo vzťahu k maximálnej možnej hranici.

... Zákon o ochrane hospodárskej súťaže stanovuje kritéria, ktoré majú byť v súvislosti s uložením pokuty zohľadnené, nestanovuje však žiadnu hranicu, pod ktorú by nebolo možné pokutu uložiť. Zastávame názor, že zákon o ochrane hospodárskej súťaže stanovuje len maximálnu možnú hranicu pre uloženie pokuty práve z toho dôvodu, aby bolo možné pri určovaní pokuty zohľadniť konkrétne prípadu a aby bola výška pokuty určená v súlade s ústavnými princípmi.“

Podľa sťažovateľa najvyšší súd postupoval arbitrárne aj pri aplikácii inštitútu programu zhovievavosti tzv. leniency programe, ktorý aplikoval v rozpore s jeho zmyslom a účelom. Sťažovateľ v tejto súvislosti poukazuje na to, že najvyšší súd „sa odchyľil od rozhodnutia súdu prvého stupňa z dôvodu, že oznamovateľ nesplnil podmienky Leniency programu... program zhovievavosti je samostatným inštitútom, ktorého účelom je vytvorenie podmienok na odhaľovanie protisúťažného konania a je uplatňovaný v inej fáze správneho konania;

Zákon o ochrane hospodárskej súťaže na základe inštitútu Leniency programu umožňuje za splnenia zákonom stanovených podmienok upustenie od potrestania/zníženie pokuty až do výšky 50 %. Právna norma však nie je postavená tak, že splnenie podmienok programu zhovievavosti by malo byť kritériom, na ktoré má správny orgán prihliadať pri určovaní výšky pokuty. Preto skutočnosť, že trestaný subjekt nesplňa podmienky uvedené v ustanoveniach § 38 ods. 10 a 11 zákona č. 136/2001 Z. z., mu nesmie byť pripisovaná ako priťažujúca okolnosť a táto skutočnosť už vôbec nemôže brániť uloženiu pokuty v nižšej výške ako je polovica sumy pokuty, ktorú by mohol eventuálne správny orgán uložiť;

... odvolací súd dospel k záveru, že výška uloženej pokuty nemôže byť nižšia ako 50 % pôvodne stanovenej pokuty. Ako však už bolo uvedené, zákon o ochrane hospodárskej súťaže nestanovuje dolnú hranicu, ktorá by v súvislosti s ukladaním pokút nemohla byť prekročená; odvolací súd (odhliadnuc od vyššie uvedených nezákonností) postupoval

svojoľne a mechanicky, keď bez zohľadnenia účelu trestania a okolností prípadu dospel k určeniu výšky pokuty tak, že pôvodne stanovenú pokutu správnym orgánom (ktorej výška bola určená v rozpore so zákonom), vydal dvomi. Aj uvedené svedčí o arbitrárnosti konania a mechanickom postupe zo strany odvolacieho súdu;

- vzhľadom na skutočnosť, že aplikácia ustanovení zákona o ochrane hospodárskej súťaže týkajúcich sa programu zhovievavosti bola po prvýkrát uvedená v rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako odvolacieho orgánu, oznamovateľ nemal možnosť nezákonnosť aplikácie uvedených ustanovení zákona namietat' v konaní pred všeobecnými súdmi, nakoľko ide o novú skutočnosť, ktorá nebola v konaní pred správnym orgánom a súdom prvého stupňa uvedená.“.

Podľa sťažovateľa nedostatky odôvodnenia napadnutého rozsudku sú „v rozpore s princípom primeranosti a princípom legality ako súčasťou princípu právneho štátu“. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku vyplýva, že «pre uloženie sankcie, resp. pre určenie jej výšky bola rozhodujúca „aktuálna politika“ Protimonopolného úradu SR. Je zrejmé, že nielen Protimonopolný úrad SR, ale aj Najvyšší súd SR určovali výšku sankcie na základe politickej stratégie prijatej samotným Protimonopolným úradom SR premietnutej do interného predpisu - Metodického pokynu. Pokuta v uvedenom prípade preto nebola uložená na základe miery naplnenia legislatívnych kritérií stanovených zákonodarcom v ustanovení § 38 zákona č. 136/2001 Z. z... tak, ako sa to v právnom štáte predpokladá. Takýto postup je celkom jasne v rozpore nielen s ústavnou zásadou viazanosti orgánov štátnej moci právom vyjadrenou v čl. 2 ods. 2 Ústavy SR, ale narušá aj princíp právnej istoty chránený čl. 1 ods. 1 Ústavy SR. Politika trestania zo strany Protimonopolného úradu nemá charakter všeobecne záväzného právneho predpisu, nie je ani vopred zverejňovaná a jej priority sa môžu meniť. Neexistuje tak záruka, že za rovnakých právnych a skutkových okolností, budú jednotlivé subjekty vždy rovnako a spravodlivo potrestané.».

Podľa sťažovateľa napadnutým rozsudkom došlo k porušeniu zásady legitímnych očakávaní, „nakoľko v právnom štáte nie je možné, aby všeobecné súdy rozhodli o výške pokuty s tak veľkým rozdielom, ako je tomu v tomto prípade“, a taktiež k porušeniu zásady primeranosti (proporcionality), keďže bola uložená pokuta v neprimeranej výške.

Sťažovateľ argumentuje tým, že „aj pokuta uložená v podstatne nižšej výške tak, ako o jej výške rozhodol Krajský súd v Bratislave, by splňala preventívnu funkciu a v dostatočnej miere by bola odstrašujúca nielen pre subjekt, ktorý sa protiprávneho konania dopustil, ale aj pre iné subjekty. Pokuta by mala plniť najmä represívne a preventívno-výchovné ciele, má odčerpať neoprávnene získaný majetkový prospech, ale nemá viesť k ekonomickej likvidácii podnikateľa... majetkový prospech získaný žalobcom v dôsledku konania v rozpore so zákonom o ochrane hospodárskej súťaže, ktoré si žalovaný vyhodnotil ako dohodu obmedzujúcu súťaž, predstavuje sumu len vo výške približne 5 000,- EUR.

Z uvedeného je zrejmy značný nepomer medzi výškou uloženej pokuty (1 031 428,- EUR) a majetkovým prospechom získaným žalobcom v uvedenej súvislosti (5 000,- EUR). Z konštantnej judikatúry síce vyplýva, že uložená pokuta by mala presahovať majetkový prospech získaný v dôsledku porušenia zákona, avšak rovnako tak by v súvislosti s jej uložením mala byť dodržaná zásada primeranosti a požiadavka na zohľadnenie prirodzeného obmedzenia zdravým rozumom.

V tejto súvislosti taktiež poukazujeme na Rozsudok Súdneho dvora Európskej únie v spojených veciach C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P až C-208/02 P a C-213/02 – Dansk Rørindustri A/S a i. proti Európskej komisii, ktoré zdôrazňuje potrebu ukladania sankcií, ktoré budú schopné subjekty uhradiť...“.

K namietanému porušeniu čl. 144 ústavy došlo podľa sťažovateľa tým, že „sudcovia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pri výkone svojej rozhodovacej činnosti nerešpektovali znenie zákona a ich rozhodnutie je založené na nezáväznom internom predpise správneho orgánu a na záveroch, ktoré sú v rozpore so záväzným znením zákona“.

Sťažovateľ na základe uvedených skutočností navrhuje, aby ústavný súd nálezom rozhodol tak, že vysloví porušenie jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s porušením čl. 1 ods. 1 a čl. 144 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu z 23. novembra 2017, napadnutý rozsudok zruší a vec vráti najvyššiemu súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie. Sťažovateľ si zároveň uplatnil úhradu trov konania.

Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd rozhodol o dočasnom opatrení podľa § 52 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a odložil vykonateľnosť napadnutého rozsudku najvyššieho súdu vzhľadom na to, že „*odložením vykonateľnosti rozhodnutia nedôjde k porušeniu dôležitého verejného záujmu, keďže vykonateľnosť rozhodnutia bude odložená len do času, kým Ústavný súd Slovenskej republiky posúdi dôvodnosť tejto ústavnej sťažnosti... nejde o peňažné prostriedky, ktoré by boli predbežne zahrnuté do príjmov štátneho rozpočtu Slovenskej republiky, nakoľko štát nemôže predpokladať výšku príjmu z hľadiska pokút uložených Protimonopolným úradom SR... verejný záujem by mohol byť ohrozený v prípade, ak by Ústavný súd Slovenskej republiky návrhu na odklad vykonateľnosti nevyhovел. Ak by súd na základe tejto ústavnej sťažnosti napádané rozhodnutie zrušil, sťažovateľ by od štátu mohol žiadať vrátenie uhradených peňažných prostriedkov spolu so zákonným príslušenstvom, čím by došlo k odčerpaniu verejných zdrojov, a teda aj porušeniu verejného záujmu.*

Zároveň vzhľadom na skutočnosť, že prijímateľom pokuty je orgán štátnej správy... peňažné prostriedky plynúce z uhradenej pokuty nie sú prostriedkami nevyhnutnými na zabezpečenie potrieb súkromnoprávneho subjektu... Zastávame preto názor, že neuhradenie pokuty v paričnej lehote stanovenej napadnutým rozhodnutím nespôsobí správne orgánu žiadnu ujmu.

Vzhľadom na výšku uloženej pokuty spôsobí jej uhradenie sťažovateľom pred posúdením zákonnosti rozhodnutia Ústavným súdom SR ujmu na strane sťažovateľa, ktorý aj naďalej verí v zníženie výšky uloženej pokuty. Z tohto dôvodu by výkon rozhodnutia neznamenal pre sťažovateľa väčšiu ujmu než aká môže vzniknúť iným osobám pri odložení vykonateľnosti rozhodnutia.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti ide vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu, resp. jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí

všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Integrálnou súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (III. ÚS 209/04).

Aj Európsky súd pre ľudské práva vo svojej judikatúre zdôrazňuje, že čl. 6 ods. 1 dohovoru zaväzuje súdy odôvodniť svoje rozhodnutia, ale nemožno ho chápať tak, že vyžaduje, aby na každý argument strany bola daná podrobná odpoveď. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia. Otázku, či súd splnil svoju povinnosť odôvodniť rozhodnutie vyplývajúcu z čl. 6 ods. 1 dohovoru, možno posúdiť len so zreteľom na okolnosti daného prípadu. Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva teda nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. 12. 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, bod 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. 12. 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. 5. 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. 2. 1998).

Najvyšší súd napadnutým rozsudkom z 23. novembra 2017 zmenil rozsudok krajského súdu zo 17. marca 2016 v časti, ktorej bola sťažovateľovi uložená pokuta tak, že mu uložil pokutu vo výške 1 031 428 €. V podstatnej časti odôvodnenia uviedol:

«Je bez akýchkoľvek pochybností, že právoplatným rozhodnutím vecne príslušného správneho orgánu bola žalobcovi uložená pokuta 2.062.857 € za to, že žalobca sa dopustil konania, spočívajúceho v dohode o priamom, alebo nepriamom určení ceny tovarov prostredníctvom zavedenia manipulačného poplatku vo výške 1 € bez dane z pridanej hodnoty, čo bolo posúdené ako dohoda obmedzujúca súťaž, ktorá má za cieľ obmedzenie súťaže na relevantnom trhu distribúcie informačných technológií a doplnkového sortimentu na území Slovenskej republiky a ktorá je podľa ustanovenia § 4 ods. 1 v spojení § 4 ods. 2 písm. a) a s § 4 ods. 3 písm. a) zákona č. 136/2001 Z. z... zakázaná. Spáchanie popísaného skutku nebolo vykonaným dokazovaním spochybnené.

Krajský súd na základe vyhodnotenia zisteného skutkového stavu a okolností danej veci dospel k záveru, že výška uloženej pokuty je vzhľadom na zisk dosiahnutý žalobcom v dôsledku protiprávneho konania neprimeraná, a preto ju podľa § 250j ods. 5 O. s. p. znížil, a to na 0,1 % obratu za účtovné obdobie predchádzajúce vydaniu rozhodnutia. V konaní bol zistený finančný zisk vyplývajúci z nezákonného postupu žalobcu, ktorý za obdobie jeho trvania, od 14. 02. 2013 do 15. 04. 2013, predstavoval čiastku 5.000 €.

Najvyšší súd Slovenskej republiky sa v plnom rozsahu stotožňuje s právnym názorom Krajského súdu v Bratislave čo do právneho posúdenia skutku spáchaného žalobcom, avšak odchyľuje sa od jeho posúdenia neprimeranosti výšky uloženej pokuty.

Najvyšší súd zistil, že skutok, tak ako bol zistený správnym orgánom, bol dostatočným spôsobom preukázaný a správne právne posúdený tak správnym orgánom ako aj súdom prvého stupňa...

Je zrejmé, že žalovaný pri určení výšky pokuty prihliadal v danom prípade na zistené poľahčujúce okolnosti, ktoré v odôvodnení svojho rozhodnutia špecifikoval, čo malo vplyv na určenie výšky uloženej pokuty, ktorá predstavovala 1 % z obratu za predchádzajúce účtovné obdobie žalobcu, táto teda bola uložená na dolnej hranici zákonom určeného rozpätia (max. 10 % ročného obratu). Samozrejme vzal do úvahy aj skutočnosť, že účastníci konania, podľa zistení žalovaného, patria medzi významných hráčov na vymedzenom relevantnom trhu a ich odhadovaný spoločný podiel tvorí viac ako polovicu trhu distribúcie

informačných technológií. Protisúťažné konanie malo teda zasahovať väčšinu trhu danej distribúcie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky prisvedčuje názoru žalovaného, že správanie účastníkov konania je potrebné hodnotiť ako veľmi závažné a nie je pritom podstatné, či účastníci konania boli úspešní v dosiahnutí schémy určenia cien alebo nie.

Je nepochybné, že dohody obmedzujúce hospodársku súťaž (kartelové dohody) patria k základným a najnebezpečnejším formám protisúťažného konania, ktoré sú v prípade odhalenia prísne postihované. Ak podnikatelia, napriek uvedomeniu si ilegálnosti konania obmedzujúceho súťaž, hrozbe vysokého sankčného postihu, či v niektorých prípadoch trestných sankcií, vytvoria kartel, je na mieste pristúpiť k ich prísnemu potrestaniu, v rozsahu určenom zákonom.

Odvolaací súd súhlasí s právnym názorom žalovaného, že boj proti kartelom je jednou z jeho dlhodobých priorít, ktorého cieľom nie je iba ich odhalenie a ukončenie takéhoto správania na trhu, ale najmä dosiahnutie takého efektu, ktorý odradí podnikateľov do kartelu vstúpiť. Z uvedeného dôvodu, v rámci Európskeho spoločenstva, pristúpili krajiny k zvyšovaniu ukladaných pokút za tieto najzávažnejšie súťažné porušenia. Zníženie pokuty Krajským súdom v Bratislave v takej výraznej výške, za dohodu konkurentov, ktorí intenzívne a otvorene medzi sebou diskutovali o zložke ceny a nevylučovali ani ďalšiu vzájomnú spoluprácu, nie je v danom prípade opodstatnené. K výraznému zníženiu ukladaných pokút za protisúťažné konanie môže dochádzať len pri aplikácii „Programu zhovievavosti“ (Leniency Programme), vo vzťahu k subjektom, ktoré prispievajú k odhaleniu protisúťažného správania podnikateľov. Zákon o ochrane hospodárskej súťaže vo svojom ustanovení § 38 ods. 10 a 11 v znení účinnom do 30. 06. 2014 alebo v § 38d, účinnom od 01. 07. 2014, umožňuje úradu neuložiť pokutu alebo znížiť pokutu podnikateľovi za účasť v karteli, ktorá by inak bola za toto protiprávne správanie uložená. Neuložiť pokutu je možné iba jednému, a to prvému podnikateľovi, ktorý požiada úrad z vlastnej iniciatívy o neuloženie pokuty a súčasne predloží rozhodujúci dôkaz o existencii kartelu alebo predloží informácie a dôkazy rozhodujúce pre vykonanie inšpekcie. V prípade, že účastník kartelu predloží významný dôkaz, teda taký, ktorý sám o sebe nemusí byť dostatočný na preukázanie dohody obmedzujúcej súťaž, ale v spojení s informáciami, ktoré už má úrad k dispozícii, umožní dohodu preukázať, je možná redukcia pokuty až do výšky 50 %

zo sankcie, ktorá by mu bola inak uložená. Znižovanie pokút v rámci „Programu zhovievavosti“ zaviedla do zákona o ochrane hospodárskej súťaže novela, účinná od 01. 07. 2014 s tým, že pri ukladaní pokút za porušenie ustanovení účinných do 30. júna 2014, sa použijú ustanovenia zákona účinné od 1. júla 2014, ak sú pre podnikateľa priaznivejšie.

V danom prípade nedošlo k situácii, kedy by mohlo dôjsť k uplatneniu „Programu zhovievavosti“ vo vzťahu k žalobcovi. Žalobca neprispel svojou vlastnou iniciatívou k odhaleniu alebo preukázaniu dohody obmedzujúcej súťaž. Za účasť v kartelovej dohode mu bola uložená pokuta, ktorá zohľadňovala poľahčujúce okolnosti, ktoré žalovaný vo svojom rozhodnutí vymenoval a na ktoré poukázal aj krajský súd, a to v dolnej hranici zákonom určeného rozpätia. Uvedené dôvody pre uloženie prísnejšieho postihu za jedno z najzávažnejších porušení hospodárskej súťaže nemohla ovplyvniť skutočnosť, že v konaní nebola preukázaná vyššia miera negatívnych dôsledkov konania žalobcu.

Keďže nedošlo k situácii predpokladanej ustanovením § 38d zákona č. 136/2001 Z. z., v znení účinnom od 1. júna 2014, ktorá by predpokladala zníženie pokuty, resp. jej neuloženie, bola žalobcovi uložená pokuta podľa § 38 ods. 1 zákona.

Na základe uvedených dôvodov, podľa názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, neboli splnené predpoklady na zníženie pokuty uloženej na dolnej hranici zákonom určeného rozsahu v takom výraznom rozsahu, ako to učinil súd prvého stupňa, a to pod 50-percentnou hranicou uloženej pokuty.

Pre účely sankčného postihu, ako aj generálnej prevencie, s prihliadnutím na nesplnenie podmienok pre aplikáciu „Leniency programe“, pristúpil odvolací súd k zmene určenia výšky pokuty tak, že túto nemohol priznať v čiastke nižšej ako 50 % pokuty uloženej správnym orgánom. Suma 1.031.428 € predstavuje 50 % sumy vyrubenej správnym orgánom, zohľadňuje všetky okolnosti daného prípadu a javí sa ako dostatočne vysoká, spôsobilá odradiť žalobcu v budúcnosti od podobných praktík. V prípade prijatia názoru krajského súdu o primeranosti sankčného postihu v rozsahu 0,1 % z obratu za predchádzajúce uzavreté účtovné obdobie, by nebol naplnený účel a zmysel programu zhovievavosti a nebol by zohľadnený fakt, že konanie žalobcu je kvalifikované ako jedna z najnebezpečnejších foriem protisúťažného konania, ktoré je potrebné prísne postihnúť.

Žalobca v konaní nepreukázal, že by uloženie predmetnej pokuty malo pre neho likvidačný charakter.

Neušlo pozornosti najvyššieho súdu, že žalobca v podanej žalobe okrem námietky smerujúcej k neprimerane vysokej pokute, namietal aj nesprávne zistenie skutkového stavu žalovaným, ktorý konanie žalobcu vyhodnotil ako účasť na dohode podnikateľov obmedzujúcej hospodársku súťaž. Krajský súd v Bratislave vo výrokovej časti svojho rozsudku nerozhodol o námietke žalobcu smerujúcej voči nesprávnemu právnomu posúdeniu veci, (časť I. Konanie podnikateľov, výroku rozhodnutia č. 2014/KH/1/1/012 zo dňa 02. júna 2014), rozhodol len o výške pokuty určenej v časti II. a., výroku daného rozhodnutia. Keďže žalobou boli napadnuté obe výrokové časti rozhodnutia žalovaného spojitosti s prvostupňovým rozhodnutím, bolo potrebné žalobu v časti, v ktorej krajský súd nevyhovet žalobe zamietnuť, čo odvolací súd svojim rozsudkom učinil a toto pochybenie napravil.

Z obsahu rozsudku krajského súdu však zároveň vyplýva, že sa s právnym posúdením veci správnym orgánom zaoberal, vyhodnotil konanie žalobcu ako konanie obmedzujúce hospodársku súťaž, v odôvodnení svojho rozsudku sa s predmetnou námietkou žalobcu vysporiadal. Na základe uvedeného dôvodu odvolací súd rozhodol o predmetnej zvyšnej časti žaloby tak, že túto zamietol, stotožniac sa v plnom rozsahu so skutkovými zisteniami správnych orgánov a Krajského súdu v Bratislave, ktorí vec správne právne posúdili a svoje rozhodnutia dostatočným spôsobom odôvodnili.»

V súvislosti s namietaným porušením označených práv sťažovateľa podľa ústavy a dohovoru a označených článkov ústavy napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu vydaným v správnom súdnictve bolo podľa názoru ústavného súdu potrebné zohľadniť špecifiká správneho súdnictva, ktorého úlohou nie je nahradzovať činnosť orgánov verejnej správy, ale len preskúmať „zákonnosť“ rozhodnutí a postupov orgánu verejnej správy, o ktorých fyzická osoba alebo právnická osoba tvrdí, že boli nezákonné a ukrátili ju na jej právach (§ 247 ods. 1 OSP), teda preskúmať to, či kompetentné orgány pri riešení konkrétnych otázok v konkrétnom druhu správneho konania rešpektovali príslušné hmotno-právne a procesno-právne predpisy a v súlade so zákonom rozhodli. Treba vziať preto do úvahy, že správny súd spravidla nie je súdom skutkovým, ale je súdom, ktorý posudzuje

iba právne otázky napadnutého postupu alebo rozhodnutia orgánu verejnej správy (IV. ÚS 596/2012, IV. ÚS 585/2014). Vzhľadom na tieto špecifiká správneho súdnictva ústavný súd posudzoval z tohto aspektu aj dôvodnosť námietok sťažovateľa proti napadnutému rozsudku najvyššieho súdu.

Z napadnutého rozsudku najvyššieho súdu vyplýva, že pri určení výšky pokuty prihliadol na to, že účastníci dohody obmedzujúcej súťaž boli významní hráči na relevantnom trhu distribúcie informačných technológií a doplnkového sortimentu, pričom ich odhadovaný spoločný podiel na tomto trhu tvorí viac ako polovicu, z čoho vyplynulo, že špecifikované protisúťažné konanie malo zasahovať väčšinu relevantného trhu. Vyhodnotenie uvedených skutočností predstavuje hodnotenie zákonných kritérií, pretože protimonopolný úrad má povinnosť hodnotiť závažnosť konania, pričom pri závažnosti porušovania protimonopolný úrad hodnotí povahu porušovania, skutočný dopad na trh a tam, kde to je účelné, veľkosť relevantného trhu [porovnaj § 38 ods. 9 zákona č. 136/2001 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 347/1990 Zb. o organizácii ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 136/2001 Z. z.“), v znení účinnom do 30. júna 2014, pozn.]. V tomto smere je tiež relevantné, že najvyšší súd odkázal na právnu kvalifikáciu skutku tak, ako ho vymedzil krajský súd, z ktorej tiež vyplýva, že účastníci dohody obmedzujúcej súťaž začali dojednávať jej obsah a mechanizmus fungovania už v priebehu januára a februára 2013, manipulačný poplatok zaviedli postupne v čase od 5. marca 2013 do 11. marca 2013 s tým, že z komunikácie účastníkov dohody vyplynulo, že si dojednali aj mechanizmus na udržanie dohody aj pri námietkach zákazníkov a uvažovali aj o ďalších formách spolupráce. Uvedené skutočnosti predstavujú aspekt, ktorý tiež vypovedá o závažnosti a povahe porušovania zákona č. 136/2001 Z. z. a predstavuje tak zákonný prvok, ktorý správny orgán hodnotí pri určení výšky pokuty. Z tohto pohľadu nemožno akceptovať námietky sťažovateľa, ktorý poukazuje na celkovú dobu porušovania v rozsahu približne dvoch mesiacov (od 14. februára 2013 do 15. apríla 2013) a tiež na to, že v tomto období získal majetkový prospech vo výške 5 000 €, ktorý je v zjavnom nepomere k výške uloženej pokuty. V tejto súvislosti považuje ústavný súd za potrebné poukázať na to, že dĺžka trvania porušovania

a získanie majetkového prospechu sú síce zákonnými kritériami, ktoré správny orgán zohľadňuje pri určení výšky pokuty, avšak tieto správny orgán neposudzuje izolovane, ale v súhrne s ostatnými zákonnými kritériami, t. j. predovšetkým povahou a závažnosťou porušovania. Námietky sťažovateľa neobstoja aj z toho dôvodu, že v čase od 14. februára 2013 do 15. apríla 2013 malo dochádzať k realizácii dohody, t. j. k faktickému účtovaniu manipulačného poplatku, avšak k uzavretiu dohody došlo skôr – v rámci osobnej alebo mailovej komunikácie účastníkov. Z tohto pohľadu neobstoja námietka sťažovateľa, že dĺžka trvania porušovania zákona č. 136/2001 Z. z. bola len dva mesiace.

Pokiaľ ide o výklad a aplikáciu ustanovení zákona č. 136/2001 Z. z. upravujúcich program zhovievavosti, najvyšší súd skúmal, či sú dané podmienky pre realizáciu uvedeného programu, v rámci ktorého by mohlo dôjsť k ďalšiemu zníženiu uloženej pokuty. Najvyšší súd dospel k záveru, že zákonné podmienky na uplatnenie tohto programu neboli splnené, preto z tohto dôvodu nepristúpil k ďalšiemu zníženiu uloženej pokuty.

Z napadnutého rozsudku najvyššieho súdu tiež vyplýva, že poľahčujúce okolnosti, na ktoré sa sťažovateľ odvolával, boli zohľadnené v tej podobe, že výška pokuty bola určená na jej dolnej hranici. Tento záver možno akceptovať vzhľadom na to, že zákon č. 136/2001 Z. z. vymedzuje sadzbu na určenie pokuty do 10 % z obratu (§ 38 ods. 1). Námietka sťažovateľa – podľa ktorej príslušné ustanovenie zákona č. 136/2001 Z. z. nemožno vykladať tak, že dolnou hranicou pre učenie pokuty je 1 % z obratu – nie je relevantná. Z napadnutého rozsudku vyplýva, že ani krajský súd a ani najvyšší súd nevykladali § 38 ods. 1 zákona č. 136/2001 Z. z. tým spôsobom, že dolnou hranicou pre určenie pokuty je 1 % z obratu. Krajský súd totiž uložil pokutu sťažovateľovi vo výške 0,1 % z obratu (206 287,70 €) a najvyšší súd znížil pokutu uloženú protimonopolným úradom o 50 %, t. j. uložil pokutu vo výške 0,5 % z obratu (1 031 428 €), keďže protimonopolný úrad určil pokutu vo výške 1 % z obratu (2 062 857 €).

Najvyšší súd sa v napadnutom rozsudku neodvolával na metodický pokyn protimonopolného úradu, preto neobstoja námietka sťažovateľa v tomto smere.

Kritériá, ktoré najvyšší súd vzal do úvahy pri určení výšky pokuty, boli zjavne zákonnými kritériami vyplývajúcimi z § 38 ods. 9 zákona č. 136/2001 Z. z.

Z argumentácie najvyššieho súdu v napadnutom rozsudku dostatočne vyplýva záver, z akých dôvodov a na základe akých kritérií uložil pokutu v špecifikovanej výške. Tento právny záver ústavný súd nepovažuje za arbitrárny a ani zjavne neodôvodnený, preto je ústavne udržateľný.

Odôvodnenie napadnutého rozsudku je dostatočné a vyčerpávajúce – sťažovateľ dostal odpovede na ťažiskové právne otázky rámčujúce jeho vec, osobitne aj vo vzťahu k výške uloženej pokuty. Tieto právne závery najvyššieho súdu nie je potrebné zo strany ústavného súdu dopĺňať alebo revidovať, naopak, ústavný súd môže na ne s ohľadom na sťažnostné námietky sťažovateľa týkajúce sa uloženej pokuty a zákonných kritérií na určenie jej výšky v plnom rozsahu odkázať, keďže podľa ústavného súdu sú ústavne udržateľné a obsahujú relevantné a zrozumiteľne formulované právne argumenty.

Sťažovateľom uvádzané skutočnosti nijako neindikujú také pochybenia v napadnutom rozsudku najvyššieho súdu, ktoré by mali ústavnoprávny rozmer, teda ktoré by vytvárali priestor pre možnosť vyslovenia porušenia označených práv sťažovateľa podľa ústavy a dohovoru a označených článkov ústavy.

Na tomto základe ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. mája 2018